

VĚK MOCNOSTÍ (2. pol. 19. století a poč. 20. století)

3. Éra pesimismu konce století

Tak už byla řeč o tom, že zde v této době vzniká řada velmocí, které se vytvářejí díky sjednocení. Samozřejmě, že si k sobě tu a tam připojí nějakou tu kolonii, která o to třeba chudák ani dvakrát nestojí. No, jednoduše smůla...

Jinak se o této době mluví jako o době racionalismu, na scénu se dostává celá řada vědců a odborníků ve své profesi, jako byl například fyzik Albert Einstein, biolog Lois Pasteur nebo psycholog Sigmund Freud. Jelikož se stali tito pánové skutečně světoznámými, chci se vás hned zeptat, čím se vlastně proslavili. Popřemýšlejte o tom, vždyť např. pasterizace mléka je běžně užívaný pojem dodnes...

Ano, skutečně se dá mluvit o mnohých nových objevech, které nás posunuly opět o kousek dopředu, i když některé z nich jsou v dnešní době trochu zpochybňovány, patří mezi ně např. Einsteinova teorie relativity, ale to je spíš otázka jiného oboru, než je historie.

Hlavní osobností této epochy v oblasti nových teorií a náhledů na život se bezpochyby stal známý Angličan Charles Darwin. Jeho evoluční teorie oblétla vcelku rychle celý svět a vnesla mezi veliké množství lidí silný neklid. Najednou tu byl názor, že věda prokázala vývoj člověka ze zvířete, což naprosto odporovalo dosavadním zjištěním. Darwin předpokládal, jako věřící muž, že na počátku dějin došlo ke stvoření jednobuněčného organismu Bohem a tato organická hmota se dále přeměňovala ve vyšší formy života. Jeho pokračovatelé (darwinisté nebo též evolucionisté) jeho myšlenku dotáhli ještě o kousek dál a vyřkli výrok, že Bůh zde nikdy žádný neexistoval a celé je to jenom výplod lidské fantasmie dlouhých dějin. Tak vznikl směr zvaný „ateismus“. Sám Darwin takovýto extrém vyvracel, ale lidé si z jeho teorií, jak on sám později řekl, „udělali své vlastní náboženství“, ve kterém se stal Bohem sám člověk.

A zde začala opravdu nová etapa dějin, člověk se už údajně nemusí bát, že by něco vykonal špatně, protože tu žádná Boží kontrola nikdy nebyla, není a nebude. Smrti pro člověka všechno končí, a tak by si měl na světě užívat všeho na maximum, respektive začíná zde platit heslo „urvi, co můžeš“. Darwin neustále poukazoval na to, že v dějinách vždycky přežil ten, který se dokázal přizpůsobit daným podmínkám a prokázal se jako silnější. Slabších se má svět doslova „zbavit“, což byla jen poslední kapička k tomu, aby se otevřela cesta ke světové válce, ale to bude tématem až další kapitoly. Mám-li celý „darwinovský“ problém shrnout, jeho teorie donesla do života mnohých silné zklamání. Najednou v životě člověka vůbec o nic nejde, budeme zde žít jen pár desítek let, pak zemřeme a už po nás neštěkne ani pes. Nikdy nevyjde najevo nějaký dlouhodobější plán, řád nebo tak něco... Lidská vina je pouhý výmysl slabších atd... Právě proto se pro tuto dobu vžil označení „éra pesimismu konce století“.

Na druhé straně je třeba zmínit skutečnost, že se v této době pozvolna formuje jiný spolek vědců, kteří si říkají „kreationisté“ a ti se snaží naopak vědecky dokázat, proč život na zemi nemohl vzniknout bez jakéhokoli zásahu nějakého Tvůrce. Ovšem o kreationismu se donedávna moc učit nesmělo, protože bylo komunismu křesťanství velice odporné. Maximálně dokázali připustit, že zde bude existovat pár kostelů jakožto kulturních center, ve kterých si lidé ty dvě hodinky v neděli pobudou. Pokud ale někdo bral víru v biblického Boha vážně, měl co dělat s jejich zákonem o „maření státního dozoru nad církvemi a církevními společnostmi“☺

A právě komunistická ideologie vzniká zhruba ve stejné době jako evoluční teorie. Sám jeden ze zakladatelů komunismu, Němec Karl Marx, prohlásil, že evoluce jeho teorii o „třídní společnosti“ pouze nahrává. Je trochu paradoxem, že ve stejné zemi jen o pár desetiletí později vznikne myšlenka fašismu.

Co říci závěrem? Snad jen to, že touto dobou zavládl mimo jiné sloh zvaný secese a vyznačoval se až přehnanou ornamentálností či symbolikou. Typickou barvou byla zlatá a mezi naše nejvýznamnější malíře patřil Alfons Mucha. Mimochodem právě v této době byl vystavěn skvost Francie, totiž Eiffelova věž.